

LAAT MIJ GERUST

Een onderzoek naar de copingstrategieën bij onveiligheidsgevoelens en de beïnvloedende factoren op de percepties van deze gevoelens van LGB-jongeren in de publieke ruimte.

LUNA VERVLOESSEM (0577598)
ULRIKE CEULEMANS (0573854)
ENA DE BRUCKER (0580268)
SILKE CALLEWAERT (0581478)
PHILOMINA NANA-OWUSU (0568320)

2022-2023

WETENSCHAPSWINKEL

Professor: Marcus Leys

Assistentes: Pia Struyf & Yana Demeyere

Vak: kwalitatief criminologisch onderzoek - Groep 2.5

Richting: Criminologische wetenschappen - 3^e Bachelor

Aantal woorden: 9282 woorden

Inhoudstafel

1.	Probleemstelling	3
2.	State-of-the-art	6
3.	Methodologie	10
3.1	Methodologische aanpak en dataverzamelmethode	10
3.2	Datakenmerken	11
3.3	Data-analyse	12
3.4	Methodologische keuzes	12
3.5	Kwaliteitscriteria	13
3.6	Ethische reflectie met betrekking tot de methodologie	14
4.	Resultaten en discussie	14
4.1	Onveiligheidsgevoelens definiëren	15
4.2	Beïnvloedende factoren bij onveiligheidsgevoelens	15
4.3	Copingstrategieën bij onveiligheidsgevoelens	18
5.	Conclusie	21
6.	Aanbevelingen	24
7.	Bibliografie	26
8.	Bijlagen	28

1. Probleemstelling

Zich onveilig voelen in de publieke ruimte is geen zeldzaam gevoel, er zijn verschillende groepen die hiermee te maken krijgen. Zo richtten bijvoorbeeld de vzw's çavaria en Wel Jong het project "Safe(r) Spaces" op (çavaria, 2021). De doelstelling van dit project is om meer veilige en vertrouwde omgevingen te creëren voor LGBTQI+-personen en ervoor te zorgen dat deze personen makkelijker de weg vinden naar die vertrouwde en veilige(re) omgevingen. Geweld ten aanzien van LGBTQI+-personen is een grote oorzaak van minder welzijn bij deze groep. Met dit project trachten beide vzw's hier meer aandacht voor te creëren (çavaria, 2021). Toch besteedt de wetenschappelijke literatuur vooral aandacht aan de onveiligheidsgevoelens van vrouwen, terwijl LGBTQI+-jongeren eveneens zo'n onveiligheidsgevoelens ervaren wanneer zij zich in de publieke ruimte begeven (Métos, 2019). De manier waarop deze twee groepen omgaan met deze gevoelens zal wellicht verschillen (Vossen, 2014: p. 20-21).

Craig et al. (2018: p. 28) stellen dat LGBTQI+-jongeren gebruik maken van diverse (gezonde) copingstrategieën. De meest gebruikte strategie is de *disengagement coping strategy*, deze omvat het ontwijken van problemen en het gebruiken van drugs. Onder problemen ontwijken valt: wegblijven van bevooroordeelde situaties (o.a. wegblijven van homofobe leeftijdsgenoten en zich terugtrekken uit een stressvolle situatie), ontkennen van discriminerende ervaringen (o.a. haatwoorden herdefiniëren zodat ze geen verband houden met de seksuele geaardheid) en wishful thinking (o.a. hopen dat iemand opstaat tegen de homofobe omgeving) (Craig et al., 2018: p. 28). Drugs gebruiken als copingstrategie gebeurt het meest wanneer de jongere onder stress staat (Craig et al., 2018: p. 29). Daarnaast maken de jongeren ook gebruik van de *primary control engagement strategies*. Dit gaat over het oplossen van gezinsproblemen zoals het opvolgen van verzoeken en regels van ouders, maar ook met hen proberen te redeneren en compromissen te sluiten. Een andere copingstrategie die onder de *primary control engagement strategies* valt is het voorlichten van familieleden over LGBTQ-kwesties, dit wordt gebruikt door sommige etnische lesbische en biseksuele meisjes (Craig et al., 2018: p. 29-30). Tot slot passen de jongeren ook *secondary control coping strategies* toe. Onder deze strategieën vallen: zoeken naar afleiding, zich bezighouden met veeleisende activiteiten en humoristisch zijn. Afleiding zoeken wordt vaak gebruikt door jongeren bij stress, LGBTQI+-jongeren zoeken de meeste afleiding door te slapen of zich bezig te houden met een hobby. De veeleisende activiteiten die ze toepassen als copingstrategie zijn vaak manieren om cognitief bezig te blijven zoals proberen jezelf te verbeteren en je leven te organiseren. Humoristisch zijn slaat op het feit dat sommige jongeren humor gebruiken om zichzelf door een moeilijke situatie te helpen. Humor kan nuttig zijn voor LGBTQI+-jongeren die geconfronteerd worden met cumulatieve

stress (Craig et al., 2018: p. 30). De minst gebruikte strategieën betreffen het zoeken naar professionele ondersteuning en spirituele ondersteuning (Craig et al., 2018: p. 31). De reden hiervoor is vanwege echte en/of vermeende ervaringen met homofobe discriminatie binnen de sociale & geestelijke gezondheidszorg. Deze onderbenutting van professionele hulp kan verband houden met een gebrek aan toegankelijke en LGBTQI+ bevestigende programma's (Craig et al., 2018: p. 31). Ander onderzoek wijst erop dat homoseksuele en biseksuele mannen meer gebruik maken van de *emotion-oriented coping* en de *avoidance coping* dan heteromannen om met slachtofferschap om te gaan (Martin & Alessi, 2014: p. 269). De *task-oriented coping* wordt minder gehanteerd (Martin & Alessi, 2014: p. 269). Vervolgens blijkt uit ander onderzoek ook dat LGBTQI+-jongeren vooral onveiligheidsgevoelens ervaren op het openbaar vervoer, waardoor er voor hen minder toegang is tot veilig openbaar vervoer (Lubitow et al., 2017: p. 16).

De meerderheid van de wetenschappelijke literatuur omtrent onveiligheidsgevoelens focust zich voornamelijk op het ervaren van geweld in het openbaar, met als doel te weten te komen dit geweld vermeerdert of vermindert en welk effect dit heeft op de onveiligheidsgevoelens (Poelman & Smits, 2007: p. 5). Uit een Nederlands onderzoek blijkt dat jongeren tot 25 jaar in het algemeen aanzienlijk vaker gevoelens van onveiligheid ervaren dan ouderen (San & de Boom, 2006: p. 35). Zoals bij andere studies is er niet op zoek gegaan naar hoe ze juist met deze gevoelens omgaan (San & de Boom, 2006: p. 35). Over de copingstrategieën is er voornamelijk onderzoek gevoerd naar de coping na een gebeurtenis, maar niet tijdens een gebeurtenis of naar preventieve coping. Er zijn niet veel onderzoeken over de specifieke soort onveiligheidsgevoelens of waar en wanneer LGBTQI+-jongeren deze gevoelens ervaren.

In het onderzoek staan de volgende onderzoeksvragen centraal: "Wat zijn de copingstrategieën van homoseksuele, lesbische en biseksuele cisgender jongeren tussen 15 en 25 jaar in de publieke ruimte in Vlaanderen op momenten dat zij onveiligheidsgevoelens ervaren?" en "Welke factoren beïnvloeden de percepties van homoseksuele, lesbische en biseksuele cisgender jongeren tussen 15 en 25 jaar in Vlaanderen betreffende de onveiligheidsgevoelens in de publieke ruimte?". Dit onderzoek richt zich op de leeftijd van 15 en 25 jaar omdat uit onderzoek van Collins et al. (2009: p. 25) blijkt dat de meeste tieners tussen de leeftijd van 15 en 17 jaar romantisch beginnen te experimenteren. Deze ervaring helpt hen om hun seksuele voorkeur te identificeren, dit heeft een invloed op bepaalde situaties waarmee ze geconfronteerd worden (Collins et al., 2009: p. 25). Een andere studie laat zien dat de leeftijd van 18 tot 27 jaar het jongvolwassenstadium is (Roschke et al., 2013: p. 155). Daarnaast is er gekozen om in dit onderzoek enkel de focus te leggen op cisgender LGB-jongeren. Enerzijds is het noodzakelijk om een onderscheid te maken en te kiezen voor één

bepaalde groep, daar de LGBTQI+-gemeenschap te groot is om deze volledig te betrekken in slechts één onderzoek. Anderzijds is er specifiek gekozen voor cisgender LGB-jongeren omdat wij net iets meer vertrouwd zijn met deze doelgroep in vergelijking met andere LGBTQI+-groepen.

Bijgevolg tracht dit onderzoek inzicht te verwerven in de copingstrategieën van cisgender LGB-jongeren om met deze onveiligheidsgevoelens om te gaan. Dit inzicht is van belang vanwege het alsnog groter worden van de LGBTQI+-gemeenschap. Meer inzicht in de copingstrategieën en de onveiligheidsgevoelens van deze jongeren betekent een betere en efficiëntere ondersteuning die afgestemd is op hun noden. Daarnaast trachten we inzicht te verwerven in de factoren die een invloed hebben op de percepties betreffende de onveiligheidsgevoelens van cisgender LGB-jongeren. Meer inzicht in deze factoren heeft als gevolg dat er concrete stappen gezet kunnen worden om hieraan tegemoet te komen.

Dit onderzoek zal gevoerd worden aan de hand van kwalitatief onderzoek. Met dit soort onderzoek is het mogelijk om te peilen naar de gevoelens en ervaringen van onze respondenten (Braun et al., 2020: p. 3). Kwalitatief onderzoek zorgt ervoor dat een vertrouwensband kan gecreëerd worden tussen de onderzoeker en de respondenten waardoor het de bespreking van gevoelige onderwerpen vergemakkelijkt (Braun et al., 2020: p. 5). We hopen dat we met dit onderzoek een stem kunnen geven aan misschien één van de minst begrepen groepen in onze samenleving.

Als dataverzamelmethode zal er een kwalitatieve vragenlijst gehanteerd worden. Met deze methode is het mogelijk om snel en veel informatie te verkrijgen. Een vragenlijst is makkelijk om te verspreiden, waardoor er een groot bereik wordt gecreëerd (Braun et al., 2020: p. 3). Aangezien onveiligheidsgevoelens van cisgender LGB-jongeren in de publieke ruimte een gevoelig onderwerp is, zal de vragenlijst anoniem afgenomen worden. Concreet doen we dit door in de inleiding van de vragenlijst te benadrukken dat de anonimiteit van onze respondenten onze prioriteit is en dat we de gegevens vertrouwelijk verwerken. De gegevens zullen met niemand gedeeld worden, op onze docent na. Op deze manier zal er wellicht meer bereidheid zijn bij de jongeren om deel te nemen aan het onderzoek.

Bij het gebruik van een kwalitatieve vragenlijst moeten we rekening houden met een aantal zaken (Braun et al., 2020: p. 2). Ten eerste is het belangrijk om bewust te zijn van het feit dat we de antwoorden niet kunnen controleren op de waarheidsgetrouwheid, daar er geen *face-to-face* contact is tussen de onderzoekers en de respondent (Braun et al., 2020: p. 2). Verder kunnen zowel de onderzoekers als de respondenten niet om verduidelijking vragen bij onduidelijkheden. Dit kan leiden tot verschillende interpretaties van het antwoord door de onderzoekers en verschillende

interpretaties van de vragen door de respondenten, met als gevolg dat we mogelijk geen goede vergelijking kunnen maken tussen de verschillende antwoorden (Braun et al., 2020: p. 6). Vervolgens is het belangrijk om stil te staan bij het feit dat *social cues* zoals lichaamstaal, intonatie en stemgeluid wegvallen bij onlineonderzoek (Steenhout, 2016: p. 427). Daarnaast zijn er nog andere aandachtspunten met betrekking tot het onderwerp van dit onderzoek, namelijk onveiligheidsgevoelens. Zo is het uiterst belangrijk dat we onze vragen correct verwoorden, dit doen we door de juiste termen te gebruiken en uitleg te geven waar nodig. Om zeker te zijn dat we de correcte termen gebruiken, zal de vragenlijst eerst doorgestuurd worden naar de vzw Wel Jong om deze daarna aan te passen aan de feedback. Vervolgens moet er aandacht zijn voor etniciteit en woonplaats binnen deze doelgroep, deze zaken kunnen immers zorgen voor een verschil in ervaring. Tot slot dient er rekening mee gehouden te worden dat de leeftijdscategorie van 15 tot 25 jaar gepaard gaat met verschillende ervaringen omdat zij zich bevinden in verschillende levensfasen.

Met betrekking tot het aantal deelnemers, zullen we een steekproef hanteren van 15 respondenten. Om respondenten te verwerven zal de vzw Wel Jong functioneren als gatekeeper. Zij zullen respondenten verwerven via een post op Facebook en Instagram. Parallel met de oproep van de vzw Wel Jong zullen wij zelf ook actief op zoek gaan naar respondenten met behulp van onze eigen sociale media (Facebook en Instagram). Indien er daarna nog een tekort aan respondenten blijkt, zullen we verschillende scholen de vraag stellen of we gebruik mogen maken van hun schoolkanalen zoals Smartschool, schoolmails en schoolkranten om potentiële respondenten te bereiken.

2. State-of-the-art

In het licht van dit onderzoek is het van belang inzicht te verwerven in twee zaken: de reeds bestaande kennis over de copingstrategieën en de bestaande kennis over de aard van agressie ten opzichte van holebi's en andere groepen, alsook waar onveiligheidsgevoelens ontstaan.

De literatuur en de media besteden de laatste tijd veel aandacht aan haatmisdrijven en pesterijen tegen jongeren die zich identificeren als lesbisch, homoseksueel of biseksueel. Poelman en Smits (2007: p. 10-11) toonden aan dat er een toename is in het aantal Vlaamse homoseksuele jongeren, terwijl toch bijna een derde van de Vlaamse jongeren een negatieve houding heeft tegenover holebi's. Een aantal factoren zoals geslacht, opleidingsvorm, religie, etc. spelen hierin een rol (Dewaele et al., 2006: p. 5-6). Poelman en Smits (2007: p. 5) peilden naar de agressie tegen holebi's met als doelstelling een beeld te krijgen van de omvang en aard van agressie tegen holebi's in de stad Brussel. Verbale agressie is zowel voor ouderen als jongeren en zowel voor mannen als vrouwen

de meest voorkomende vorm van agressie. Van de 377 respondenten gaf immers 60% aan dat ze één of meerdere keren slachtoffer zijn geweest van verbale agressie (Poelman & Smits, 2007: p. 5). De respondenten zijn in mindere mate ooit slachtoffer geweest van bedreigingen (19%), van fysiek geweld (10%), van schade of diefstal van eigendommen (9%), 8 respondenten gaven aan ooit slachtoffer geweest te zijn van aanranding of verkrachting (Poelman & Smits, 2007: p. 5).

Fairchild en Rudman (2008: p. 353) focusten in hun onderzoek op de verschillende soorten intimidatie door vreemden bij vrouwen, de verschillende vormen van copingstrategieën en het effect op zelfobjectivering bij de slachtoffers. Zelfobjectivering weerspiegelt het benadrukken van het uiterlijk van het lichaam boven de functie ervan en het zich schamen voor een minder dan ideaal lichaam. Fairchild en Rudman (2008: p. 353) vonden een relatief hoge prevalentie van intimidatie door vreemden bij vrouwelijke studenten. Ongeveer 41% gaf aan minstens één keer per maand ongewenste seksuele aandacht van vreemden te ondervinden, waaronder seksistische opmerkingen. Daarnaast meldde bijna een derde van de respondenten intimidatie in de vorm van catcalls, fluiten of staren. Bovendien kreeg meer dan een kwart van de respondenten ten minste één keer per maand te maken met seksuele dwang of aanranding (bv. krachtig vastgrijpen) (Fairchild & Rudman, 2008: p. 353). Fairchild en Rudman (2008: p. 353) vonden ook een relatie tussen de reacties van vrouwen op intimidatie en zelfobjectivering. Intimidatie door vreemden zorgde minder voor zelfobjectivering wanneer er gereageerd werd met actieve coping. Vrouwen die het gedrag als ongepast erkennen door de persoon te confronteren of aan te geven, of door de ervaring met een vriend te bespreken kunnen zich mogelijks verzetten tegen het gevoel van seksuele objectivering. Daarnaast zagen ze dat vrouwen die passief reageerden door o.a. de intimidatie te negeren of te ontkennen zichzelf geobjectiveerd voelden (Fairchild & Rudman, 2008: p. 353).

Het is ook belangrijk om inzicht te krijgen in de locaties waar onveiligheidsgevoelens ontstaan en het effect van buurtkenmerken op het gevoel van onveiligheid. Het onderzoek van Struyf (2020: p. 356) gaat daar verder op in en focust op het effect van straatverlichting op de criminaliteitscijfers en de angst om slachtoffer te worden van een misdrijf. Uit eerder onderzoek bleek dat de plaatsing van extra straatverlichting ervoor kan zorgen dat de criminaliteitscijfers dalen en dat er minder angst heerst om slachtoffer te worden van een misdrijf. De verklaringen hiervoor zijn echter nog te beperkt onderzocht (Struyf, 2020: p.347).

Struyf (2020: p. 356) stelt twee mogelijke hypothesen op met betrekking tot het thema rond straatverlichting. De eerste hypothese stelt dat de plaatsing van straatverlichting zorgt voor zichtbaarheid, dit kan potentiële daders afschrikken omdat de kans dat het misdrijf wordt opgespoord en de dader geïdentificeerd wordt hierdoor vergroot (Struyf, 2020: p. 356). Hierbij wordt

het gedrag en de besluitvormingsprocessen van de dader beïnvloedt door het plaatsen van extra straatverlichting. Het is van belang om bij deze hypothese rekening te houden met een aantal zaken (Struyf, 2020: p. 356). Ten eerste, moet er aandacht zijn voor de sociale context en bepaalde factoren die ook een effect hebben op de criminaliteitscijfers. Daarnaast moet er ook aandacht zijn voor de mogelijke gevolgen van extra verlichting in een bepaalde buurt, namelijk dat de criminaliteit kan verplaatsen naar nabijgelegen buurten waar minder verlichting aanwezig is (Struyf, 2020: p. 356). Een tweede hypothese heeft betrekking op de verhoogde sociale cohesie die gecreëerd wordt door straatverlichting (Struyf, 2020: p. 356). De plaatsing van straatverlichting zorgt voor zichtbaarheid waardoor de bevolking meer gebruik maakt van de openbare plaatsen wanneer het donker is. De aanwezigheid van veel mensen zorgt voor een natuurlijke vorm van toezicht en een verhoogd veiligheidsgevoel (Struyf, 2020: p. 356). Daarnaast is het plaatsen van straatverlichting voor de burgers ook een symbool van positieve aandacht van de overheid tegen de achteruitgang van bepaalde buurten. De logica achter deze hypothese is dat sociale cohesie leidt tot gemeenschapstrots en informele sociale controle vanuit de eigen buurt (Struyf, 2020: p. 356-357).

Hierboven geven we een overzicht van de bestaande kennis over de aard van agressie en intimidatie ten opzichte van holebi's en vrouwen, alsook welke factoren mogelijk een invloed hebben op de onveiligheidsgevoelens. Het is echter ook belangrijk inzicht te verwerven in de bestaande studies die zich focussen op copingstrategieën.

In de probleemstelling is het onderzoek van Craig et al. (2018) inzake copingstrategieën reeds besproken, we lichten dit nog even beknopt toe. De meest voorkomende copingstrategie is de *disengagement coping strategy*. Deze strategie houdt in dat men problemen ontwijkt (wegblijven van bevooroordeelde situaties, ontkennen van discriminerende ervaringen en *wishful thinking*), ook middelengebruik valt hieronder (Craig et al., 2018: p. 29). Andere veelgebruikte copingstrategieën zijn de *primary control engagement strategies*, dit houdt het oplossen van gezinsproblemen en het voorlichten van familieleden in (Craig et al., 2018: p. 29-30). Tot slot passen de jongeren ook vaak de *secondary control coping strategies* toe, deze strategie houdt in dat men zoekt naar afleiding, zich bezighoudt met veeleisende activiteiten of gebruik maakt van humor (Craig et al., 2018: p. 30). De minst gebruikte copingstrategieën zijn het zoeken naar professionele en spirituele steun (Craig et al., 2018: p. 31).

Nadal et al. (2011) geven een overzicht van de copingstrategieën voor microagressie ten aanzien van LGBTQI+-personen. De reactie van de deelnemer op microagressie wordt opgedeeld in drie hoofddomeinen: gedragsreacties, cognitieve reacties en emotionele reacties. Onder gedragsreacties

valt het passief blijven (denigrerende opmerkingen negeren en er niet op reageren), de uitvoerder van de microagressie confronteren en zichzelf beschermen (Nadal et al., 2011: p. 28-29). Onder de cognitieve reacties vallen: de microagressies kunnen hen weerbaar maken en hen in staat stellen sterkere LGB-identiteiten te ontwikkelen, microagressies kunnen hen aanmoedigen zich te conformeren aan heteronormen en LGB's kunnen leren en accepteren dat microagressies deel uitmaken van hun dagelijks leven (Nadal et al., 2011: p. 29). Emotionele reacties op microagressie zijn de volgende: ongemak en gebrek aan veiligheid, woede en frustratie, verdriet en schaamte (Nadal et al., 2011: p. 30). Tot slot worden ook de gevolgen voor de mentale gezondheid besproken. De ervaringen met microagressies hebben voor veel deelnemers geleid tot specifieke gezondheidsproblemen zoals depressie, angst en posttraumatische stressstoornis (Nadal et al., 2011: p. 31). Daarnaast bespreken Nadal et al. (2011) ook de systemen en groepen die microagressie plegen. In dit onderzoek gaven veel deelnemers aan gediscrimineerd te worden door hun familie, de media, religieuze, overheids- en onderwijsinstellingen, alsook door de LGB-gemeenschap (Nadal et al., 2011: p. 33-37).

In het onderzoek van Scarduzio et al. (2017: p. 10) naar verschillende copingstrategieën ligt de focus op slachtoffers van seksuele intimidatie. De onderzoekers gingen op zoek naar verschillende copingstrategieën die gebruikt worden in verschillende situaties door slachtoffers van seksuele intimidatie. Dit resulteerde in drie categorieën: de probleemgerichte, actieve emotiegerichte, en passieve emotiegerichte copingstrategieën (Scarduzio et al., 2017: p. 4). Slachtoffers van seksuele intimidatie maken gebruik van vijf probleemgerichte copingstrategieën: het onlinegedrag veranderen, ontvrienden of blokkeren, formeel hulp zoeken, confronteren en interventie door leeftijdsgenoten (Scarduzio et al., 2017: p. 6-8). Daarnaast hanteren slachtoffers vijf vormen van actieve emotiegerichte strategieën: het uiten van emoties, steun zoeken, humor, anderen de schuld geven en *face-saving* (het behoud van iemands reputatie, geloofwaardigheid of waardigheid) (Scarduzio et al., 2017: p. 8-9). Wat de passieve emotiegerichte strategieën betreft, zijn er vijf vormen van copingstrategieën die toegepast worden door de slachtoffers, deze zijn: een gevoel van machteloosheid ervaren, minimaliseren, normaliseren, negeren en ontkennen (Scarduzio et al., 2017: p. 9).

Tot slot viel het op dat de meldingsbereidheid van de verschillende vormen van agressie laag is (Poelman & Smits, 2007: p. 9). Slechts 3% werd gemeld voor verbale agressie en bedreiging, de cijfers voor schade, fysieke en seksuele agressie liggen iets hoger (Poelman & Smits, 2007: p. 16). De meest voorkomende reden om geen aangifte te doen is de angst dat de politie het feit niet ernstig genoeg vindt en de overtuiging dat de daders toch niet gestraft zullen worden (Poelman & Smits, 2007: p.

21). Dit geldt voor alle vormen van agressie, behalve voor seksuele agressie. In het geval van seksuele agressie, melden de slachtoffers het incident niet omdat de daders toch niet gestraft worden (Poelman & Smits, 2007: p. 21). Vervolgens bekeken Poelman en Smits (2007) verder hoe zo'n incident hun respondenten beïnvloedt. De respondenten gaven aan dat ze zich boos, onthutst of neerslachtig voelden als gevolg van incidenten van agressie. Voor respondenten die herhaaldelijk incidenten meemaken zoals systematische intimidatie door buurtbewoners, leidde dit tot ernstige psychosociale problemen (Poelman & Smits, 2007: p. 20-21). Voor deze gevolgen werden er echter geen copingstrategieën aangehaald.

3. Methodologie

3.1 Methodologische aanpak en dataverzamelmethode

Aan de hand van kwalitatief onderzoek trachtten we een antwoord te verkrijgen op de volgende onderzoeksvragen: "Wat zijn de copingstrategieën van homoseksuele, lesbische en biseksuele cisgender jongeren tussen 15 en 25 jaar in de publieke ruimte in Vlaanderen op momenten dat zij onveiligheidsgevoelens ervaren?" en "Welke factoren beïnvloeden de percepties van homoseksuele, lesbische en biseksuele cisgender jongeren in Vlaanderen betreffende de onveiligheidsgevoelens in de publieke ruimte?". Om een antwoord te kunnen formuleren werd er een state-of-the-art en een anonieme kwalitatieve vragenlijst gehanteerd.

In eerste instantie is er gekozen voor een kwalitatief onderzoek omdat dit onderzoek uitgevoerd wordt in kader van het vak 'Kwalitatief criminologisch onderzoek'. Daarnaast is er voor dit soort onderzoek gekozen omdat we hiermee het beste kunnen peilen naar ervaringen en gevoelens. De keuze voor een kwalitatieve vragenlijst is gebaseerd op het feit dat aan de hand hiervan verschillende perspectieven vastgelegd kunnen worden, deze zijn heel belangrijk bij thema's zoals onveiligheidsgevoelens van LGBTQI+-jongeren waar de literatuur en het onderzoek momenteel nog beperkt zijn (Braun, 2020: p. 4). Met een kwalitatieve vragenlijst is het mogelijk om snel en veel informatie te verkrijgen. De drempel om deel te nemen aan het onderzoek wordt verlaagd doordat de vragenlijst anoniem is. Dit kan respondenten die niet willen deelnemen aan een *face-to-face* onderzoek, toch een stem geven (Braun, 2020: p. 4). Tot slot is het makkelijk om een vragenlijst te verspreiden waardoor er een groot bereik wordt gecreëerd (Braun, 2020: p. 3).

In de kwalitatieve vragenlijst zijn er overwegend open vragen gehanteerd en slechts enkele gesloten vragen. De gesloten vragen peilden naar zaken zoals genderidentiteit, seksuele oriëntatie, woonplaats, etc. De vragenlijst begint met een aantal introductievragen om te kwalificeren of de

respondent geschikt is voor ons onderzoek en voldoet aan de criteria. Deze criteria zijn gebaseerd op leeftijd (15-25 jaar), seksuele oriëntatie (LGB-jongeren) en genderidentiteit.

Vervolgens kregen de respondenten de specifieke vragen te zien die gebruikt werden om de onderzoeksvragen te beantwoorden. Deze vragen waren overwegend open vragen (14 open vragen) en slechts drie waren gesloten vragen. Vooreerst werd gepeild naar wat de respondent verstaat onder onveiligheidsgevoelens. Vervolgens werd gevraagd om een specifiek moment te beschrijven waarin zij zich onveilig voelden, hier peilden we ook naar hun gevoelens en gedachten tijdens dat moment en hoe ze hierop reageerden. Daarna is er gepeild naar de copingstrategieën na het incident. Tot slot werd er in een afsluitende vraag gepeild naar de factoren die de respondenten een veiliger gevoel bezorgen.

3.2 Datakenmerken

In dit onderzoek zijn er steekproefgewijs 15 respondenten getrokken uit de 40 vragenlijsten die conform de criteria en volledig ingevuld waren. De overgrote meerderheid van onze respondenten is Belg of blank. Eén respondent heeft Zuid-Afrikaanse roots en één respondent heeft Nederlandse roots. Betreffende de woonplaats van de respondenten, wonen 8 jongeren in de stad en 7 op het platteland. De leeftijd die het meeste terugkwam is 17 jaar, gevolgd door 23 en 25 jaar. De leeftijd van 16, 19 en 21 jaar is ondervertegenwoordigd met elk één respondent in onze steekproef. Met betrekking tot de seksuele oriëntatie, zijn er 6 respondenten lesbisch, 3 respondenten homoseksueel en 6 respondenten biseksueel.

De respondenten zijn uitsluitend online benaderd omdat dit de anonimiteit bevordert. De vragenlijst is verspreid via de sociale mediakanalen (Facebook en Instagram) van de vzw Wel Jong. Wij zelf hebben de vragenlijst verspreid via onze eigen sociale mediakanalen, ook voornamelijk Facebook en Instagram.

In dit onderzoek naar onveiligheidsgevoelens in de publieke ruimte zijn enkel volledig ingevulde enquêtes opgenomen van respondenten tussen de 15 en 25 jaar. Dit onderzoek focust op jongeren omdat dit beter aansluit bij onze leefwereld en omdat de jongeren in deze leeftijdscategorie in deze periode van hun leven experimenteren met wie ze zijn of willen zijn. Vervolgens focust dit onderzoek uitsluitend op cisgender LGB-jongeren, de reden hiervoor is dat wij net iets meer vertrouwd zijn met deze doelgroep van de LGBTQI+-gemeenschap.

3.3 Data-analyse

De data-analyse start bij het verzamelen van reeds bestaande kennis en literatuur over het thema onveiligheidsgevoelens in de publieke ruimte bij cisgender LGB-jongeren. Vervolgens zijn de vragen opgesteld, deze vragen zijn ingevoerd op Qualtrics, een testversie is voor feedback doorgestuurd naar de vzw Wel Jong en naar de assistente van het vak Kwalitatief Criminologisch Onderzoek. Zowel de vzw Wel Jong als wij zelf, hebben de vragenlijst online geplaatst op 8 november 2022 via Facebook en Instagram. Er werd geen herinnering gepost omdat er meteen veel respons kwam op de vragenlijst. Op 23 november 2022 werd de vragenlijst afgesloten en begon de dataverwerking.

In het totaal waren er 160 responses, hiervan waren er slechts 76 vragenlijsten conform de criteria rond leeftijd, genderidentiteit en seksuele oriëntatie. Vooreerst werden alle niet-conforme responses verwijderd uit Qualtrics. Het viel op dat slechts 40 respondenten de vragenlijst volledig hadden ingevuld. Uit deze 40 respondenten werden steekproefgewijs 15 vragenlijsten getrokken. Alvorens te starten met de analyse zijn deze 15 vragenlijsten omgezet in een word-document. De data-analyse werd uitgevoerd door middel van de Grounded Theory-benadering, met als eerste stap selectieve codering. Elke onderzoeker heeft alle vijftien vragenlijsten open gecodeerd door codes toe te kennen aan elk tekstfragment. Deze codes werden naast elkaar gelegd en vergeleken. Nadien volgde de axiale codering waarbij op basis van de vragenlijsten drie categorieën werden geconstrueerd en de relevante open codes werden ingedeeld bij één van deze drie categorieën. Deze categorieën werden gevisualiseerd door een codeboom via Miro. Bij het opstellen van de codeboom kwamen we tot de conclusie dat onze initiële onderzoeksvraag inzake de copingstrategieën niet de volledige codeboom dekte en dat er nog een andere interessante categorie is, namelijk de factoren met een invloed op de onveiligheidsgevoelens. Dit resulteerde in de tweede onderzoeksvraag: “Welke factoren beïnvloeden de percepties van homoseksuele, lesbische en biseksuele cisgender jongeren in Vlaanderen betreffende de onveiligheidsgevoelens in de publieke ruimte?”. De laatste stap bevatte de selectieve codering: aan de hand van de categorieën in de codeboom werd er gezocht naar linken tussen deze categorieën onderling en tussen de categorieën en de literatuur (probleemstelling en state-of-the-art).

3.4 Methodologische keuzes

Tijdens de data-analyse stootten we op een methodologisch dilemma met betrekking tot de steekproef. De vragenlijst werd ingevuld door 116 respondenten in totaal waarvan er slechts 76 conform de criteria waren. Aangezien voor dit onderzoek slechts 10 tot 15 respondenten vereist zijn, zijn 15 vragenlijsten steekproefgewijs getrokken uit de 76 conforme respondenten. Bij de verwerking

van de vragenlijsten, ontdekten we dat niet alle 76 respondenten de vragenlijst volledig hadden ingevuld. Het methodologisch dilemma bestaat uit de vraag of we de nodige vragenlijsten steekproefgewijs trekken uit de 76 conforme vragenlijsten of uit de 40 conforme én volledig ingevulde vragenlijsten. We hebben gekozen voor die laatste 40 vragenlijsten omdat we niet het risico willen lopen dat een deel van de vragenlijsten niet volledig ingevuld is en we hierdoor geen goed antwoord kunnen formuleren op de onderzoeksvragen. Dit zou problematisch zijn aangezien we in dit “kleinschalig” onderzoek slechts 15 respondenten bekijken. Daarentegen is een onderzoek naar hetzelfde onderwerp met alle 76 respondenten zeker aangewezen.

Aangezien een aanzienlijk deel van de respondenten de vragenlijst niet volledig invulde, is het belangrijk te reflecteren over de mogelijke redenen hiervoor. Een mogelijke verklaring is dat de vraag die peilt naar wat de respondent verstaat onder onveiligheidsgevoelens, te moeilijk is om mee te starten. Een andere mogelijke verklaring is dat de combinatie tussen de hoeveelheid vragen en het feit dat het open vragen zijn, ervoor zorgde dat de respondenten de vragenlijst wel wilden invullen maar dat het te veel tijd kostte. Het is ook mogelijk dat sommige respondenten afhaakten omdat dit onderwerp te gevoelig bij hen lag en de vragen te confronterend waren.

In dit onderzoek is geen rekening gehouden met de etniciteit en de woonplaats van de respondenten. Initieel was het wel de bedoeling om ook deze factoren te bekijken omdat ze mogelijk een effect kunnen hebben op de copingstrategieën en de percepties van onveiligheidsgevoelens. Beide factoren zijn uit het onderzoek gehaald omdat ze geen meerwaarde betekenen voor het onderzoek. Betreft de etniciteit is gebleken dat de meerderheid van de respondenten uit de steekproef Belg of blank is. Betreft de woonplaats, is er inzake beïnvloedende factoren en copingstrategieën geen duidelijk verschil tussen een woonplaats in de stad en op het platteland.

3.5 Kwaliteitscriteria

Ten behoeve van de interne validiteit is er in dit onderzoek een kwalitatieve vragenlijst gehanteerd. Deze dataverzamelmethode zorgt ervoor dat de kans op sociaal wenselijke antwoorden minimaal is. De respondenten kunnen immers de vragen beantwoorden zonder aanwezigheid van derden of de onderzoeker die een invloed kunnen hebben op het antwoord. Daarnaast is de anonimiteit van de respondenten gedurende de gehele vragenlijst gewaarborgd door niet te pijlen naar persoonsgegevens met als gevolg dat de respondenten minder geneigd zijn om een sociaal wenselijk antwoord te geven. Bovendien werd in dit onderzoek onderzoekerstriangulatie toegepast om de validiteit van de resultaten te waarborgen (Maesschalck, 2016 p. 148). Wat de externe validiteit betreft is het volgens ons niet mogelijk om de resultaten van dit onderzoek te generaliseren naar de

cisgender LGB-populatie, omdat dit onderzoek slechts 15 respondenten omvat, waarvan amper drie respondenten homoseksueel zijn. Onze steekproef is dus niet representatief voor de populatie.

Daarentegen is theoretische generalisering wel mogelijk dankzij de Grounded Theory, die uitgaat van een onderzoekscyclus (Maesschalck, 2016: p. 142-143). Dankzij deze cyclus van steekproeftrekking, dataverzameling en data-analyse is het mogelijk om op basis van onze data te generaliseren naar theorieën betreffende copingstrategieën en factoren met een invloed op de percepties van onveiligheid (Maesschalck, 2016: p. 142-143).

De toepassing van onderzoekerstriangulatie in dit onderzoek is ook belangrijk voor de interne betrouwbaarheid (Maesschalck, 2016: p. 148). Deze vorm van triangulatie is gerealiseerd doordat alle onderzoekers dezelfde data (15 vragenlijsten) op dezelfde manier gecodeerd hebben (via de Grounded Theory), vervolgens zijn alle codes met elkaar vergeleken. Om de externe betrouwbaarheid te garanderen, is er voldoende informatie weergegeven over de kenmerken van de respondenten, de omstandigheden van het onderzoek en de toegepaste methodologieën (Maesschalck, 2016: p. 146). Wat de transparantie na het onderzoek betreft (Maesschalck, 2016: p. 145) stellen we de data ter beschikking van de assistente (Pia Struyf) van het vak Kwalitatief Criminologisch Onderzoek zodat het onderzoek opnieuw kan uitgevoerd worden, maar deze keer met alle 76 valide vragenlijsten.

3.6 Ethische reflectie met betrekking tot de methodologie

Een ethische reflectie over de methodologie betreft het ter beschikking stellen van de data aan de assistente van het vak Kwalitatief criminologisch onderzoek. Aangezien er in de vragenlijsten niet gepeild is naar persoonsgegevens, is het mogelijk om de anonimiteit van de respondenten te bewaren, ook bij de overdracht. Daarnaast is het belangrijk dat de data wordt bijgehouden op een plaats die beveiligd is en de vertrouwelijkheid van de gegevens blijft garanderen (Decorte, 2016: p. 479). Alle 76 vragenlijsten zijn momenteel enkel beschikbaar op qualtrics voor de onderzoekers, na het afsluiten van het onderzoek geven we de assistente toegang tot deze data zodat zij deze kan opslaan.

4. Resultaten en discussie

In dit onderzoek zijn we enerzijds op zoek gegaan naar factoren die de percepties over onveiligheidsgevoelens van onze respondenten beïnvloeden in de openbare ruimte en anderzijds de copingstrategieën die zij hanteren om met die onveiligheidsgevoelens om te gaan. In dit luik bespreken we uitgebreid de resultaten.

4.1 Onveiligheidsgevoelens definiëren

Onveiligheidsgevoelens worden in de literatuur gedefinieerd als gevoelens van angst en onrust (Lasthuizen et al., 2005: p. 377). Deze gevoelens verwijzen naar een subjectief waargenomen situatie van gevaar en ongemak, gerelateerd aan het verwachte risico om slachtoffer te worden. De openbare omgeving waar mensen zich bevinden wanneer ze deze gevoelens ervaren, is van groot belang. (Lasthuizen et al., 2005: p. 377).

Over het algemeen worden onveiligheidsgevoelens door onze respondenten gedefinieerd als volgt: stress, ongemak, onzekerheid, continue angst, zich niet geaccepteerd voelen (uitsluiting) en op je hoede zijn. Zo antwoordde een respondent bijvoorbeeld:

"Onveiligheidsgevoelens komen neer op angst voor een haat-misdrijf bij mij. Het idee dat er iemand op dat moment in mijn buurt mij fysiek zou aanvallen of verbaal zou lastigvallen."
(Resp. 10, p. 19)

Een andere respondent verstaat het volgende onder onveiligheidsgevoelens:

"Bang zijn dat mensen erachter komen dat ik niet hetero ben, omdat ze dan zullen uitsluiten, mij anders bekijken of zelfs geweld plegen." (Resp. 8, p. 15)

4.2 Beïnvloedende factoren bij onveiligheidsgevoelens

In de literatuur is er geen goede alomvattende definitie gevonden wat betreft een beïnvloedende factor, daarom hebben we zelf een definitie opgesteld op basis van de verzamelde data in deze categorie: beïnvloedende factoren zijn elementen of omstandigheden die ervoor zorgen dat iemand zich meer of minder onveilig voelt.

De factoren die ervoor zorgen dat de perceptie van onveiligheidsgevoelens bij onze respondenten toenemen zijn de volgende: (1) omgevingsfactoren, (2) locatie, (3) kenmerken van omstaanders, (4) ervaringen van anderen, (5) ongepast of seksueel getinte opmerkingen en (6) ongepast/seksueel getint gedrag en (7) ervaringen.

Ten eerste zorgen bepaalde omgevingsfactoren voor een toename van onveiligheidsgevoelens. Deze factoren zijn: wanneer het donker is, verlaten plaatsen en 's avonds of 's nachts. Dit zien we terug in het onderzoek van Struyf (2020) die de focus legt op het effect van straatverlichting op de angst om

slachtoffer te worden van een misdrijf. De plaatsing van extra straatverlichting kan ervoor zorgen dat iemand minder angst heeft om slachtoffer te worden van een misdrijf (Struyf, 2020: p. 347). Dit onderzoek focust zich enkel op het effect van de straatverlichting op de onveiligheidsgevoelens van vrouwen. In ons onderzoek echter, geven twee homoseksuele respondenten ook aan dat zij zich onveiliger voelen wanneer zij zich in het donker in de publieke ruimte bevinden.

Ten tweede zijn de locaties die een toename van onveiligheidsgevoelens veroorzaken de volgende: de plaats van een eerder voorval, een uitgaansbuurt, op school, op straat, in een treinstation, in de stad, op markten en op pleinen. Het onderzoek van Lubitow et al. (2017: p. 16) toont aan dat LGBTQ-jongeren vooral onveiligheidsgevoelens ervaren op het openbaar vervoer. Alhoewel in ons onderzoek ook regelmatig het treinstation werd aangegeven als een plaats waar respondenten zich vaak onveilig voelen, werd dit niet méér vermeld dan de andere locaties. Daarnaast gaven onze respondenten buiten een treinstation, geen andere openbare vervoersmiddelen aan als plaatsen waar ze zich onveilig voelen. Een mogelijke verklaring voor dit verschil is dat het onderzoek van Lubitow et al. (2017) zich specifiek gefocust heeft op onveiligheidsgevoelens op het openbaar vervoer.

Ten derde zorgen bepaalde kenmerken van omstaanders voor een toename van onveiligheidsgevoelens. Dit betekent dat wanneer de omstaanders een intimiderend uiterlijk hebben, zich in groep begeven, gedronken hebben en/of van het mannelijk geslacht zijn (onbekende mannen) dat de respondenten zich onveiliger voelen.

In de data is er een driehoeksverhouding tussen de omgevingsfactoren, de locatie en de kenmerken van omstaanders waarbij een combinatie van deze factoren zorgt voor een verhoogd gevoel van onveiligheid. Zo werd er bijvoorbeeld door verschillende respondenten aangegeven dat ze zich meer onveilig voelen in de uitgaansbuurt (locatie), wanneer het donker is (omgevingsfactoren) en wanneer er dronken, onbekende mannen aanwezig zijn (kenmerken van omstaanders).

Ten vierde zorgen eerdere ervaringen met geweld en andere grensoverschrijdende gedragingen voor een toename van onveiligheidsgevoelens. Het gaat hier om ervaringen van andere holebi's, zowel van bekenden als onbekenden. Zo antwoordde een respondent bijvoorbeeld:

“Je weet nooit wat ze gaan doen, een vriend van mij die bi is, is al in elkaar geslagen geweest dusja” (Resp. 3, p. 5)

Een andere respondent antwoordde:

“Voorkennis van wat er soms gebeurt met holebimannen die in het openbaar intiem zijn in de stad” (Resp. 15, p. 29)

Ten vijfde zorgen ongepaste of seksueel getinte opmerkingen voor een toename van onveiligheidsgevoelens. Deze opmerkingen zijn homofobische grappen, aandringen, uitschelden en dreigementen (verbaal geweld). Dit kwam ook terug in het onderzoek van Poelman en Smits (2007: p. 5-6), zij kwamen tot de conclusie dat holebi's voornamelijk geconfronteerd worden met verbale agressie. In het onderzoek van Fairchild en Rudman (2008: p. 353) kwamen ze tot de conclusie dat 41% van de vrouwelijke respondenten minstens één keer per maand ongewenste seksuele aandacht van vreemden krijgen, waaronder seksistische opmerkingen.

Tot slot gaven de respondenten aan dat verschillende vormen van ongepast of seksueel getint gedrag zorgen voor een toename in onveiligheidsgevoelens, dit zijn: de nabijheid, aanstaren, naroeven, geen respect tonen, intimidatie, achtervolgen, spugen en fysiek geweld (o.a. stevig vastnemen van de arm).

Er zijn echter ook factoren die zorgen voor een veiliger gevoel in de publieke ruimte zoals (1) grootschalige sensibilisatie, (2) een zelfverdedigingscursus volgen, (3) de aanwezigheid van queer-safe-spaces, (4) de aanwezigheid van anderen en (5) het type stad.

Sensibilisatie zorgt voor een vermindering in onveiligheidsgevoelens omdat door mensen te sensibiliseren en te informeren over de LGBTQI+-gemeenschap, er meer bewustzijn gecreëerd kan worden. Het volgen van een zelfverdedigingscursus zorgt eveneens voor een vermindering in onveiligheidsgevoelens, omdat de persoon dan weet hoe deze moet reageren en zichzelf kan verdedigen. Queer-safe-spaces, zoals queer cafés en de aanwezigheid van LGBTQI+-vlaggen in de openbare ruimte zorgen ervoor dat de respondenten zich veiliger voelen omdat ze weten dat ze zich in een omgeving bevinden waar ze geaccepteerd worden. De aanwezigheid van anderen zorgt ook voor een vermindering in de onveiligheidsgevoelens, deze anderen zijn: de politie, als ze in een grote groep zijn (bekenden), mannelijke aanwezigheid (mannen die ze kennen), de LGBTQI+-gemeenschap en een vertrouwenspersoon. Tot slot kan ook het type stad zorgen voor een vermindering van onveiligheidsgevoelens, hiermee wordt bedoeld: een eerder links of rechts georiënteerde stad, de leeftijd van de bewoners (overwegend jong of oud), etc. De respondent die dit aanhaalde, gaf hier

echter geen verdere uitleg over. We kunnen hier dus niet uit afleiden welke oriëntatie van een stad en de soort bewoners zorgen voor een veiliger gevoel.

4.3 Copingstrategieën bij onveiligheidsgevoelens

In de literatuur wordt een copingstrategie gedefinieerd als een specifieke inspanning, zowel gedragsmatig als cognitief, die mensen gebruiken om stressvolle gebeurtenissen te beheersen, te tolereren, te verminderen of te minimaliseren (Donnellan et al., 2006).

In dit onderzoek zijn de copingstrategieën onderverdeeld in drie subcategorieën, namelijk (1) preventieve coping, (2) coping tijdens het voorval en (3) coping na het voorval.

Bij preventieve coping gaan respondenten al bepaalde zaken anders doen of vermijden om te voorkomen dat ze lastiggevallen worden. Slechts enkele respondenten in ons onderzoek haalden aan dat ze zich reeds op voorhand anders voordoen en dat ze *public display of affection* (kussen, handen vasthouden, knuffelen, etc. in het openbaar) vermijden. Zo antwoordde een respondent bijvoorbeeld:

“Ik doe me vaak anders voor om de confrontatie uit de weg te gaan” (Resp. 5, p. 10)

De copingstrategieën die de respondenten hanteren tijdens een voorval worden opgesplitst in actieve en passieve coping. Bij actieve coping gaat de betrokkene in op wat de belagers zeggen of doen, kijkt hen boos aan of verwittigt de omgeving en hun naasten over wat er gaande is. De meerderheid van de respondenten ging echter passief gedrag vertonen zoals het negeren, wegwandelen, meegaan in de situatie (doen wat de belagers van je vragen) en onderling ventileren. Nadal et al. (2011: p. 28-29) categoriseren het passief blijven onder de gedragsreacties, dit houdt in dat ze denigrerende opmerkingen negeren en er niet op reageren. Volgens Scarduzio et al. (2017: p. 9) behoort het negeren tot de passieve emotiegerichte strategieën.

Tot slot kunnen we de copingstrategieën van de respondenten na het voorval opdelen in 5 categorieën, namelijk (1) afleiding zoeken, (2) vermijdend gedrag, (3) sensibiliseren, (4) praten met een vertrouwenspersoon en (5) vluchtgedrag.

Ten eerste zochten enkelingen afleiding in muziek, een hobby of spraken ze af met vrienden. Zo antwoordde een respondent bijvoorbeeld:

“In mijn kamer op slot, ogen dicht, en muziek zo luid als het kan.” (Resp. 9, p. 18)

Deze strategie van afleiding wordt ook vermeld in het onderzoek van Craig et al. (2018), waarin ze toelichten dat het zoeken naar afleiding door middel van een hobby behoort tot de *secondary control copingstrategieën*.

Ten tweede is vermijdend gedrag een copingstrategie die in ons onderzoek veel terugkeerde. Hieronder valt het vermijden van pride-accessoires en -kledij die openlijk hun geaardheid toont, het vermijden *public display of affection*, hun gedrag en houding aanpassen en de plaats van het voorval vermijden. Zo antwoordde een respondent bijvoorbeeld:

“Ik heb spullen met pridevlaggen op, die ik bv nooit in de publieke ruimte zou dragen als ik alleen moet reizen. Ik gebruik mijn pride-totebag bijna nooit, vermijd pride-stickers op mijn laptop omdat ik er vaak mee op de trein zit”. (Resp. 15, p. 30)

Deze strategie van vermijdend gedrag komt terug in het onderzoek van Craig et al. (2018: p. 28), zij geven aan dat LGBTQI+-jongeren vaak gebruik maken van *disengagement copingstrategieën* zoals het wegblijven uit een bevooroordeelde situatie. Daarnaast zien we deze strategie ook terug bij Nadal et al. (2011: p. 29), zij beschrijven een cognitieve reactie op microagressie. Deze houdt in dat men zich gaat conformeren aan heteronormen.

Dit vermijdend gedrag kan evenwel preventieve coping zijn, de reden waarom dit gecategoriseerd wordt onder copingstrategieën na het voorval, is dat er niet specifiek werd aangegeven door de respondenten dat ze dit preventief doen. De copingstrategieën die gecategoriseerd worden onder preventieve coping, zijn zaken waarvan de respondenten specifiek aangaven dat het gaat om preventieve vermijding.

Ten derde zijn er respondenten die na het voorval gaan sensibiliseren. Eén respondent probeerde achteraf bewustzijn te creëren. In het onderzoek van Craig et al. (2018: p. 29-30) wordt vermeld dat het voorlichten van familieleden over LGBTQ-kwesties valt onder de *primary control engagement strategieën*. Daarnaast was er ook nog één respondent die de confrontatie aanging (indirect) met degenen die hen lastigvielen. In het onderzoek van Nadal et al. (2011: p. 28-29) wordt beschreven dat het confronteren van de uitvoerder van de microagressie behoort tot de gedragsreacties en in het onderzoek van Scarduzio et al. (2017: p. 6-8) wordt het confronteren geplaatst onder de probleemgerichte copingstrategieën.

Ten vierde is praten met een vertrouwenspersoon een copingstrategie die door de meerderheid van de respondenten gehanteerd werd. Deze persoon was vaak hun lief, familie, vrienden of andere

holebi's. Slechts één respondent vertelde over het voorval bij diens psycholoog. Volgens Scarduzio et al. (2017: p. 8-9) is steun zoeken bij een vertrouwenspersoon een actieve emotiegerichte strategie en is het zoeken naar formele hulp een probleemgerichte copingstrategie.

Ten vijfde hanteerden een aantal respondenten vluchtgedrag als copingstrategie, dit houdt in: het verdringen of het verzetten van de gedachten en zich isoleren of alleen zijn.

Wat betreft de coping tijdens het voorval en de coping na het voorval zijn we nagegaan of er hier mogelijks een link bestaat. Meer specifiek betreft het hier de link tussen actieve of passieve coping tijdens het voorval en sensibiliseren of vermijdend en/of vluchtgedrag na het voorval. Als eerste bespreken we de mogelijke link tussen actief gedrag tijdens de gebeurtenis en sensibiliseren als copingstrategie achteraf. Deze link is niet bevestigd door onze data. De vier respondenten die actief gedrag hanteerden tijdens het voorval vertoonden achteraf allemaal vermijdend en/of vluchtgedrag. Geen enkele respondent van deze vier ging achteraf sensibiliseren. We kunnen er op basis van deze resultaten niet van uitgaan dat er een link bestaat. Tevens hebben we de mogelijke link tussen passief gedrag tijdens de gebeurtenis en vermijden en/of vluchtgedrag na het incident verkend. Deze link is niet eenduidig. Elke respondent die zich passief gedroeg tijdens de gebeurtenis (n=11) vertoonde achteraf vermijdend gedrag. Dit wil niet zeggen dat er per definitie een link is tussen passief gedrag en vermijdend gedrag, aangezien drie van de vier respondenten die zich actief opstelden tijdens het voorval achteraf ook vermijdend gedrag vertoonden. Daarnaast zijn er twee respondenten die zich tijdens de gebeurtenis passief opstelden, maar die achteraf niets aanpasten of vermeden. Het is mogelijk dat er wel een duidelijkere link bestaat tussen passief gedrag en vluchtgedrag achteraf, aangezien zeven van de elf respondenten die zich passief opstelden achteraf vluchtgedrag vertoonden. Desalniettemin zijn er vier respondenten die zich passief gedroegen en geen vluchtgedrag vertoonden en is er één respondent die zich actief opstelde en ook vluchtgedrag vertoonde. Het is onmogelijk om op basis van deze data uitspraken te doen over de mogelijke link tussen de copingstrategieën die slachtoffers toepassen tijdens en na het incident, hiervoor is er verder onderzoek nodig.

Tot slot zijn er twee opvallende zaken in onze bevraging. Enerzijds is het op te merken dat slechts twee respondenten aangaven dat ze na een voorval niets aanpassen of vermijden. Anderzijds is het opvallend dat geen enkele respondent het voorval gemeld heeft bij de politie met de bedoeling een klacht neer te leggen. Poelman en Smits (2007: p. 16) geven ook in hun onderzoek aan dat de aangiftebereidheid voor verbale agressie en bedreiging laag ligt. De respondenten in ons onderzoek hebben meerdere redenen gegeven waarom ze het niet gemeld hebben: het gebrek aan bewijs, ze

vonden het zelf niet erg genoeg, het was niet fysiek genoeg, ze hadden er geen nood aan, de politie zou toch niets doen of ze vonden het moeilijk om erover te praten. Zo antwoordde een respondent bijvoorbeeld:

“Nee, we zijn naar niemand gestapt omdat we niet goed wisten naar wie we konden gaan. We waren pas 15 en waren bang dat we niet geloofd zouden worden door politie, of dat de politie zou zeggen dat het niet zo erg was.” (Resp. 13, p. 26)

Deze redenen komen overeen met degene die aan bod komen in het onderzoek van Poelman en Smits (2007: p. 21). Uit het onderzoek van Craig et al. (2018: p. 31) blijkt een heel andere reden waarom verbale agressie en bedreiging niet wordt gemeld, namelijk vanwege een gebrek aan toegankelijke en LGBTQ+ bevestigende programma's. Wat ze juist bedoelen met deze programma's wordt niet aangegeven.

5. Conclusie

Centraal in dit onderzoek staan de onveiligheidsgevoelens van lesbische, homoseksuele en biseksuele cisgender jongeren. In de literatuur en de maatschappij gaat de meeste aandacht uit naar de onveiligheidsgevoelens van vrouwen, desalniettemin ervaren LGBTQI+-jongeren ook onveiligheidsgevoelens wanneer zij zich in de publieke ruimte begeven (Métos, 2019). In veel studies naar onveiligheidsgevoelens is er niet gezocht naar hoe LGBTQI+-jongeren met deze gevoelens omgaan, welke specifieke soort onveiligheidsgevoelens zij ervaren of waar en wanneer zij deze ervaren (San & de Boom, 2006: p. 9-10). In dit onderzoek staan er bijgevolg twee onderzoeksvragen centraal: “Wat zijn de copingstrategieën van homoseksuele, lesbische en biseksuele cisgender jongeren tussen 15 en 25 jaar in de publieke ruimte in Vlaanderen op momenten dat zij onveiligheidsgevoelens ervaren?” en “Welke factoren beïnvloeden de percepties van homoseksuele, lesbische en biseksuele cisgender jongeren tussen 15 en 25 jaar in Vlaanderen betreffende de onveiligheidsgevoelens in de publieke ruimte?”.

In een onderzoek naar onveiligheidsgevoelens is het belangrijk dat er een idee is van wat dit begrip nu juist inhoudt. Wat de respondenten in dit onderzoek verstaan onder onveiligheidsgevoelens is het volgende: stress, ongemak, onzekerheid, continue angst, zich niet geaccepteerd voelen en op je hoede zijn.

De factoren die een invloed hebben op de percepties van onveiligheidsgevoelens kunnen opgedeeld worden in factoren die zorgen voor een toename en factoren die zorgen voor een vermindering van

onveiligheidsgevoelens. De factoren die de onveiligheidsgevoelens doen toenemen zijn: omgevingsfactoren, de locatie, kenmerken van omstaanders, ervaringen van anderen, ongepaste of seksueel getinte opmerkingen en ongepast of seksueel getint gedrag. Een combinatie van omgevingsfactoren, locatie en (bepaalde) kenmerken van omstaanders kunnen voor een verhoogd gevoel van onveiligheid zorgen. Factoren die zorgen voor een veiliger gevoel in de publieke ruimte zijn: grootschalige sensibilisatie, het volgen van een zelfverdedigingscursus, queer-safe-spaces en de aanwezigheid van anderen.

In dit onderzoek ligt de focus voornamelijk op de copingstrategieën van homoseksuele, lesbische en biseksuele cisgender jongeren op momenten dat zij onveiligheidsgevoelens ervaren. Bij de data-analyse werd het al snel duidelijk dat de jongeren niet enkel gebruik maken van copingstrategieën tijdens het voorval, maar ook preventief en na het voorval. Deze copingstrategieën kunnen daarom opgedeeld worden in (1) preventieve copingstrategieën, (2) coping tijdens het voorval en (3) coping na het voorval. Preventieve coping houdt in dat de respondenten bepaalde zaken anders doen of vermijden om te voorkomen dat ze lastig gevallen worden (zich anders voordoen of *public display of affection* vermijden). Copingstrategieën tijdens het voorval kunnen opgedeeld worden in actieve en passieve coping. Actieve coping houdt in dat de desbetreffende persoon in gaat op wat de belagers zeggen, hen boos aankijkt of de omgeving en naasten verwittigt over wat er gaande is. Passieve coping houdt in dat de desbetreffende persoon de belagers negeert, wegwandelt van de situatie, meegaat in de situatie en onderling ventileren. Copingstrategieën na het voorval kunnen opgedeeld worden in vijf categorieën namelijk afleiding zoeken, sensibiliseren, vluchtgedrag, vermijdend gedrag en praten met een vertrouwenspersoon. Daarnaast was het opvallend dat twee respondenten achteraf niets aanpasten en dat geen enkele respondent het voorval aangaf bij de politie met de bedoeling een klacht neer te leggen.

Inzake onze doelgroep zijn er een aantal ethische dilemma's. Ten eerste werd er stilgestaan bij het feit dat een deel van de beoogde doelgroep minderjarig zijn. In principe wil dit zeggen dat toestemming van de ouders of voogd vereist is opdat de jongeren kunnen deelnemen aan het onderzoek. Bij een kwalitatieve vragenlijst is het immers niet mogelijk om zelf toestemming te vragen aan de ouders. Wij hebben niet gekozen om in de informed consent te vermelden dat een minderjarig persoon toestemming moet vragen aan diens ouders om te mogen deelnemen, daar de kans dat die persoon effectief toestemming zou vragen ons eerder klein leek. Naderhand was dit een 'juiste' keuze, aangezien slechts 2 respondenten van het totaal aantal respondenten (n=76) jonger zijn dan 16 en geen enkele respondent jonger is dan 16 in de steekproef die gehanteerd is in dit onderzoek. Ten tweede is het thema 'onveiligheidsgevoelens bij LGBTQI+-jongeren' een gevoelig

onderwerp waar niet iedereen over wil praten. Door te participeren in dit onderzoek zijn de jongeren genoodzaakt om onaangename of zelfs traumatische ervaringen terug naar boven te halen. Dit is allesbehalve gemakkelijk, daarom hebben wij geopteerd een kwalitatieve vragenlijst te hanteren om dit deels op te vangen. Op die manier blijven ze anoniem en kunnen ze de vragenlijst op hun eigen tempo invullen. Daarnaast is er op het einde van de vragenlijst contactinformatie aangeboden van de vzw Wel Jong indien de respondenten met vragen zitten of nood hebben aan een babbel. Deze twee dilemma's stemmen overeen met de kwetsbaarheden die geïdentificeerd kunnen worden bij de doelgroep. Tot slot is er het dilemma betreffende de grootte van de LGBTQI+-gemeenschap. Deze is enorm breed, waardoor het onmogelijk is om iedereen te betrekken in slechts één onderzoek. Het feit dat we een onderscheid moeten maken en geopteerd hebben voor cisgender LGB-jongeren wringt omdat we hiermee verschillende jongeren teleurstellen.

Dit onderzoek brengt ook een aantal methodologische beperkingen met zich mee, specifiek betreffende het beperkingen inzake het gebruik van een kwalitatieve vragenlijst en het aantal respondenten. Ten eerste zorgt een vragenlijst er voor dat een bepaalde vraag op verschillende manieren geïnterpreteerd wordt, omdat verduidelijking niet mogelijk is. In dit onderzoek is eerst gepeild naar wat de respondenten verstaan onder onveiligheidsgevoelens, er werd dus gepeild naar een gevoel. Het viel echter op dat vele respondenten beschreven waardoor ze zich onveilig voelen. Slechts enkele respondenten interpreteerden deze vraag zoals bedoeld, waardoor het kan leiden tot vertekende resultaten aangezien niet alle antwoorden van de respondenten bruikbaar waren. Ten tweede kunnen social cues (lichaamstaal, stemgeluid en intonatie) niet waargenomen worden via een vragenlijst (Steenhout, 2016: p. 427). Sommige antwoorden van respondenten in dit onderzoek bevatten een duidelijke emotie, terwijl andere antwoorden heel neutraal over kwamen. Tenslotte is de steekproef van vijftien respondenten te klein om uitspraak te doen over de mogelijke link tussen actieve of passieve coping tijdens het voorval en sensibiliseren of vermijdend en/of vluchtgedrag na het voorval.

Tot slot formuleren we nog enkele suggesties voor verder onderzoek. Allereerst is verder onderzoek nodig om de mogelijke link tussen actieve of passieve coping tijdens het voorval en sensibiliseren of vermijdend en/of vluchtgedrag na het voorval diepgaander te bestuderen. Om valide uitspraken te doen over deze mogelijke link is het vereist om een groter aantal respondenten te betrekken bij het onderzoek. Daarnaast is er verder onderzoek nodig naar de onveiligheidsgevoelens van andere groepen die behoren tot de LGBTQI+-gemeenschap. Dit onderzoek kan eventuele verschillen of gelijkenissen aantonen betreffende de copingstrategieën en beïnvloedende factoren in de verschillende LGBTQI+-groepen.

6. Aanbevelingen

In dit onderzoek gaven verschillende respondenten aan dat queer-safe-spaces zoals queer-cafés, ervoor zorgen dat ze zich veiliger voelen in de openbare ruimte. Verschillende organisaties zijn al begonnen met projecten om meer queer-safe-spaces te creëren voor LGBTQI+-jongeren. De vzw's çavaria en Wel Jong werken bijvoorbeeld samen aan het project "Veilige(re) en Vertrouwde Omgevingen" of "Safe(r) Spaces" (çavaria & Wel Jong, 2022). Ondanks het feit dat er reeds projecten rond dit thema op poten staan, zijn er nog te weinig queer-safe-spaces. De meest voor de hand liggende plaatsen om zo'n safe(r) spaces te voorzien zijn grote steden. Voor LGBTQI+-jongeren die niet in grote steden wonen is het niet evident om zich telkens te moeten verplaatsen naar een stad wanneer ze naar een queer-safe-space willen gaan. Daarom stellen wij voor dat zo'n safe-spaces ook in de kleinere steden en gemeenten gecreëerd worden. Dit kan gerealiseerd worden door een samenwerking met de burgemeesters van die kleinere steden en gemeenten, of door een samenwerking met reeds bestaande cafés om deze meer *queer-friendly* te maken.

Een tweede aanbeveling betreft meer sensibilisering op school. Grootschalige sensibilisering werd door één respondent aangegeven als een factor die zorgt voor een veiliger gevoel wanneer men zich in de publieke ruimte bevindt. Daarnaast antwoordde een andere respondent dat het probleem toekomstgewijs al grotendeels kan veranderen als er meer en duidelijk les gegeven wordt in scholen over de LGBTQI+-gemeenschap. Rond dit thema hebben de vzw's çavaria en Wel Jong ook al projecten uitgewerkt. Zo voert de vzw Wel Jong de PAARS-campagne waarbij zij workshops en lespakketten rond deze thematiek aanbieden (Wel Jong, 2022). Desalniettemin hebben de leerkrachten al veel leerstof te behandelen tijdens het jaar en wellicht niet genoeg tijd om nog extra lessen te geven rond dit thema. Daarom stellen wij voor dat scholen in Vlaanderen de LGBTQI+-week organiseren, deze kan plaatsvinden tijdens de pride maand of op een ander moment in het jaar in de lagere en middelbare scholen. Tijdens deze week worden er projecten gerealiseerd rond deze thematiek. Deze projecten vinden dan plaats tijdens de speeltijd en de middagpauze zodat de leerkrachten gewoon hun lessen kunnen geven.

Een eerste initiatief met betrekking tot deze aanbeveling, is dat de leerkrachten samen met de leerlingen of de leerlingen onderling een leerrijk spel spelen dat ontworpen is om meer bewustzijn te creëren. Het spel wordt gecreëerd volgens de regels van Trivial Pursuit, maar in plaats van vragen over geschiedenis, film, natuurwetenschappen, etc. bevat het spel vragen over de verschillende aspecten van de LGBTQI+-gemeenschap. Op deze manier hebben de leerlingen plezier en leren zij bij over de gemeenschap. De vzw Wel Jong kan bij het uitwerken van zo een spel een actieve rol spelen

aangezien zij gespecialiseerd zijn in de LGBTQI+-materie, eventueel in samenwerking met andere organisaties.

Een tweede initiatief dat wij voorstellen met betrekking tot sensibilisering in de scholen is dat er een programma gecreëerd wordt gelijkaardig aan Karrewiet van Ketnet. Tijdens het middageten wordt dit programma afgespeeld tijdens de LGBTQI+-week. Elke dag is er een andere video die inzoomt op een bepaald aspect van de LGBTQI+-gemeenschap. Dit kan aan de hand van een tekenfilm of door LGBTQI+-personen te laten getuigen in een video over hun ervaringen. Indien de leerlingen eten in de refter kan dit daar geprojecteerd worden op een doek of op een grote muur en indien de leerlingen 's middags in de klas eten kan dit gewoon afgespeeld worden op het smartbord of geprojecteerd worden op het krijtbord. De vzw Wel Jong kan ook hierin het voortouw nemen en in samenwerking met andere organisaties zo een filmpjes maken, omdat zij veel kennis hebben over de verschillende aspecten van deze gemeenschap. Ze kunnen hun volgers op Instagram, waaronder ook bekende mensen, om te getuigen over hun ervaringen.

Een derde aanbeveling betreft een campagne om jongeren meer wegwijs te maken in de organisaties waar ze terecht kunnen bij vragen, onzekerheden, nadat ze lastiggevallen zijn, etc. Geen enkele respondent in dit onderzoek heeft het voorval gemeld bij de politie, enkelen van hen vanwege het feit dat ze niet goed wisten bij wie ze terecht kunnen. Wij stellen voor dat er een campagne op poten gezet wordt door de vzw Wel Jong en dat deze regelmatig gedeeld wordt op hun sociale media om de zichtbaarheid te vergroten. In de campagne functioneert de vzw Wel Jong als aanspreekpunt voor de jongeren, zij sluiten samenwerkingsverbanden met andere organisaties zoals de politie, psychologen, etc. Op die manier kunnen de jongeren doorgestuurd worden naar deze organisaties wanneer de vzw Wel Jong zelf niet verder kan helpen. Een voorbeeld van zo'n samenwerkingsverband is dat de vzw Wel Jong zou samenwerken met de 'Rainbow cops Belgium', één van hun missies is namelijk het oriënteren van slachtoffers van homofobe of transfobe daden naar de gerechtigde personen binnen of buiten het politiekorps, met het oog op het aanleggen van een klachtenbank (Rainbow house, n.d.).

Tot slot betreft een vierde aanbeveling architecturale ingrepen. Onderzoek toont aan dat extra straatverlichting ervoor kan zorgen dat er minder angst heerst om slachtoffer te worden van een misdrijf (Strufy, 2020: p. 347). In ons onderzoek gaven vele respondenten aan dat ze zich meer onveilig voelen wanneer het donker is. Daarnaast werd de uitgaansbuurt en verlaten plaatsen door verschillende respondenten aangegeven als een plaats waar men zich vaak onveilig voelt. Daarom stellen wij voor dat er meer straatverlichting voorzien wordt op bepaalde plaatsen zoals verlaten steegjes en in de uitgaansbuurt, evenals de straten rond de uitgaansbuurt.

7. Bibliografie

Webpagina's

1. Çavaria. (2022). *Veilige(re) en vertrouwde omgevingen*. Çavaria.be. <https://cavaria.be/vvo>
2. Rainbow house. (n.d.). *Rainbow cops Belgium LGBT Police*. Rainbowhouse.be. <http://rainbowhouse.be/nl/association/rainbow-cops-belgium-lgbt-police/>
3. Wel Jong. (2022). *PAARS*. Paars.today. <https://www.paars.today/>

Wetenschappelijke artikels

1. Braun, V. C., Clarke, V., Boulton, E., Davey, L., & McEvoy, C. (2020). The online survey as a qualitative research tool. *International Journal of Social Research Methodology*, 24(6), 641-645. <https://doi.org/10.1080/13645579.2020.1805550>
2. Collins, W. A., Welsh, D. P., & Furman, W. (2009). Adolescent romantic relationships. *Annual review of psychology*, 60(25), 631-652. https://www.researchgate.net/profile/Deborah-Welsh/publication/23499643_Adolescent_Romantic_Relationships/links/00b49526fd73b237cb000000/Adolescent-Romantic-Relationships.pdf
3. Craig, S. L., Austin, A., & Huang, Y. (2018). Being humorous and seeking diversion: Promoting healthy coping skills among LGBTQ+ youth. *Journal of Gay & Lesbian Mental Health*, 22(1), 20-35. <https://doi.org/10.1080/19359705.2017.1385559>
4. Donnellan, C., Hevey, D., Hickey, A., & O'Neill, D. (2006). Defining and quantifying coping strategies after stroke: a review. *Journal of Neurology, Neurosurgery & Psychiatry*, 77(11), 1208-1218. [10.1136/jnnp.2005.085670](https://doi.org/10.1136/jnnp.2005.085670)
5. Fairchild, K., & Rudman, L. A. (2008). Everyday Stranger Harassment and Women's Objectification. *Social Justice Research*, 21(3), 338-357. <https://doi.org/10.1007/s11211-008-0073-0>
6. Lasthuizen, K., Van Eeuwijk, B. A. P., & Huberts, L. W. J. C. (2005). How policing can reduce feelings of insecurity: Results from survey research in the Netherlands. *Police Practice and Research*, 6(4), 375-390. <https://doi.org/10.1080/15614260500294125>
7. Lubitow, A., Carathers, J., Kelly, M., & Abelson, M. (2017). Transmobilities: mobility, harassment, and violence experiences by transgender and gender nonconforming public transit riders in Portland, Oregon. *Gender, Place & Culture: A Journal of Feminist Geography*, 24(10), 1398-1418. <https://doi.org/10.1080/0966369X.2017.1382451>
8. Martin, J. I., & Alessi, E. J. (2014). Victimization in a Nationwide Sample of Gay and Bisexual Men. *Journal of Gay & Lesbian Social Services*, 24(3), 260-273. <https://doi.org/10.1080/10538720.2012.697052>
9. Nadal, K. L., Wong, Y., Issa, M. A., Meterko, V., Leon, J., & Wideman, M. (2011). Sexual Orientation Microaggressions: Processes and Coping Mechanisms for Lesbian, Gay, and Bisexual Individuals. *Journal of LGBT Issues in Counseling*, 5(1), 21-46. <https://doi.org/10.1080/15538605.2011.554606>

10. Roschk, H., Müller, J., & Gelbrich, K. (2013). Age matters: How developmental stages of adulthood affect customer reaction to complaint handling efforts. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 20(2), 154-164. <https://doi.org/10.1016/j.jretconser.2012.11.002>
11. Scarduzio, J. A., Sheff, S. E., & Smith, M. (2017). Coping and Sexual Harassment: How Victims Cope across Multiple Settings. *Archives of Sexual Behavior*, 47(2), 327-340. <https://doi.org/10.1007/s10508-017-1065-7>

Boeken

1. Decorte, T. (2016). Kwalitatieve data-analyse. In T. Decorte & D. Zaitch (Eds.), *Kwalitatieve methoden en technieken in de criminologie* (pp. 479). Acco.
2. Dewaele, A., Cox, N., Van den Berghe, W., & Vincke, J. (2006). *De maatschappelijke positie van holebi's en hun sociale netwerken: over vriendschap en andere bloedbanden*. Steunpunt Gelijkekansenbeleid-consortium UA en UHasselt.
3. Maesschalck, J. (2016). Methodologische kwaliteit in het kwalitatief onderzoek. In T. Decorte & D. Zaitch (Eds.), *Kwalitatieve methoden en technieken in de criminologie* (pp. 142-143). Acco.
4. Maesschalck, J. (2016). Methodologische kwaliteit in het kwalitatief onderzoek. In T. Decorte & D. Zaitch (Eds.), *Kwalitatieve methoden en technieken in de criminologie* (pp. 145-146). Acco.
5. Maesschalck, J. (2016). Methodologische kwaliteit in het kwalitatief onderzoek. In T. Decorte & D. Zaitch (Eds.), *Kwalitatieve methoden en technieken in de criminologie* (pp. 148). Acco.
6. Steehout, I. (2016). Kwalitatief onlineonderzoek. In T. Decorte & D. Zaitch (Eds.), *Kwalitatieve methoden en technieken in de criminologie* (pp. 427). Acco.
7. Struyf, P. (2020). Fear of the dark: The potential impact of reduced street lighting on crime and fear of crime. In V. Ceccato & M. K. Nalla (Eds.), *Crime and Fear in Public Places: Towards Safe, Inclusive and Sustainable Cities* (pp. 347-361). Routledge. [10.4324/9780429352775-24](https://doi.org/10.4324/9780429352775-24)

Scripties

1. Vossen, E. (2014). *Een onderzoek naar drie dimensies van onveiligheidsgevoelens onder homoseksuelen en heteroseksuelen*. [Scriptie, Universiteit Utrecht]. <https://studenttheses.uu.nl/bitstream/handle/20.500.12932/17454/Vossen,%20E.%20-%20Scriptie.pdf?sequence=2>

Onderzoeksrapport

1. Métois. (2019). *Onveiligheid, discriminatie en geweld tegen LGBTQI+personen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest*. https://equal.brussels/wp-content/uploads/2021/06/Methos_LGBTQI-Rapport_finaal- NL-1.pdf
2. Poelman, M., & Smits, D. (2007). *Agressie tegen holebi's in Brussel-Stad*. Nieuwland, Brussel. https://www.unia.be/files/Documenten/Publicaties_docs/onderzoekhsal2007.pdf
3. San, M., & de Boom, J. (2006). *Geweld tegen homoseksuelen*. RISBO. <https://www.politieacademie.nl/kennisenonderzoek/kennis/mediatheek/PDF/47678.pdf>

8. Bijlagen

Logboek - Silke Callewaert:

Kort overzicht van de taken
Literatuur gezocht en samengevat
Geschreven aan het onderzoeksopzet
Dataverzamelmethode
Vragen in Qualtrics gezet
Deel van ethiek uitgeschreven
Open, axiaal en selectief gecodeerd
Aan state of the art geschreven
Aan resultatenluik geschreven
Aan conclusie geschreven
Alles nagelezen, aanpassingen gemaakt, verwijzingen nagekeken

Logboek - Ulrike Ceulemans:

Kort overzicht van de taken
Literatuur gelezen/gezocht
Aan het onderzoeksopzet geschreven, bronnen gezocht
Probleemstelling nagekeken/verbeterd
Dataverzamelmethode
Vragenlijst in Qualtrics gezet
Stuk van ethiek uitgeschreven
Open gecodeerd
State of the art geschreven
Aan resultatenluik geschreven
Aan conclusie geschreven
Alles nagalezen, aanpassingen gemaakt

Logboek - Ena De Brucker:

Kort overzicht van de taken
De structuur in het teams kanaal aangebracht (mapjes & documenten)
Literatuur gezocht voor de SOTA & de probleemstelling
Na elke teamoverleg het gezamenlijk logboek aangevuld
1e draft van de probleemstelling uitgeschreven
Vorbereiding kennismakingsgesprek
Meegewerkt aan de dataverzamelmethode
Probleemstelling aangepast aan feedback van Wel Jong + Pia
Stukje van ethisch raamwerk uitgeschreven (ethische dilemma's)
De vragenlijsten analyse klaar maken (niet-valide verwijderen, steekproef nemen & downloaden)
Open coderen, axiaal coderen, selectief coderen
Codeboom volledig gemaakt & aangepast aan de feedback van Pia
Stukje van de methodologie uitgeschreven (kwaliteitscriteria, methodologische dilemma's & ethiek m.b.t. de methodologie)
Discussiegedeelte uitgeschreven (resultaten koppelen aan literatuur & onderlinge verbanden)
Resultaten- & discussie luik aangepast aan de feedback van Pia
Aanbevelingen uitgeschreven
Bibliografie opmaken
Alles nagelezen + zaken aangepast/herschreven
Verschillende zaken van de lay-out aangepast

Logboek - Philomina Nana-Owusu:

Kort overzicht van de taken
Algemeen literatuur gezocht i.v.m. het thema
Deel van onderzoeksopzet meegeschreven
Notities tijdens gesprek met Wel Jong
Probleemstelling nagelezen
Meegewerkt aan ethiek
Open coderen nalezen
Meegewerkt aan state of the art
Meegewerkt aan resultaten en discussie
Meegewerkt aan conclusie
Referenties naar pagina's, nagelezen en nodige aanpassingen gemaakt

Logboek - Luna Vervloessem:

Kort overzicht van de taken
Bronnenonderzoek
Contact met WelJong (e-mails)
Document nagelezen en verbeterd (telkens wanneer er een stukje klaar was)
Verbeteringen vragenlijst (qualtrics) en dataverzamelmethode
Punt D & E van de ethische reflectie
Open coderen
Punt 1, 2 & 3 van de methodologie geschreven
Stukje van de aanbevelingen geschreven
Extra research in handboek
Lay-out van finale document en finaliseren van de taak